

Emil Zaitz

Kraków - Zakrzówek

Informator Archeologiczny : badania 7, 185-186

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przyczynkowych obserwacji z zakresu stratygrafii archeologicznej i ustaleń architektonicznych odnoszących się do murowanej zabudowy Wawelu, a także średnio-wiecznego i nowożytnego systemu fortyfikacji.

KRAKÓW-ZAKRZÓWEK

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Zaitz.
Finansowało Muzeum Archeologiczne
w Krakowie. Siódmy sezon badań. Osada
i szkieletowe cmentarzysko wczesno-
średniowieczne.

Badania prowadzone były w północno-wschodniej części stanowiska i miały na celu uchwycenie jego północno-wschodniej granicy. Wykonano 14 wykopów sondażowych o wymiarach 2,5 x 5 m i 5 x 5 m. Badaniami objęto obszar o powierzchni 11 arów. Przebadano 4 jamy i 1 obiekt mieszkalny z materiałem ceramicznym wczesnośredniowiecznym i 1 jamę bez materiału zabytkowego. Badania tegoroczne nie dostarczyły obiektów związanych z wczesnośredniowiecznym cmentarzyskiem szkieletowym datowanym na okres od przełomu X/XI w. do 1 połowy wieku XIII.

W ciągu siedmiu sezonów badawczych na Zakrzówku odkryto 1 obiekt mieszkalny i 38 jam zawierających materiał wczesnośredniowieczny, 7 jam z materiałem neolitycznym i po 1 obiekcie z materiałem wczesnobrązowym, późnolateńskim i późnorzymskim. W 26 obiektach brak było materiału datującego.

Osadnictwo wczesnośredniowieczne zajmowało teren o powierzchni około 28 arów, na obszarze o długości około 110 m / na linii N-S/ i szerokości około 40 m / na linii E - W/. Występujące na tym obszarze jamy z materiałem wczesnośredniowiecznym to obiekty kształtu owalnego, niekiedy mocno wydłużone, o dnie nieckowatym, zagłębionym do 100-150 cm od obecnej powierzchni. W dolnej części wypełniska występowały drobne ułamki polepy, węgielki drzewne, przepalone kamienie wapienne a w kilku wypadkach przepalone kości. Materiał ceramiczny wczesnośredniowieczny reprezentowany był przez drobne fragmenty naczyń wykonanych z masy ceramicznej I grupy surowcowej / ceramika "biała" / a czasem ułamki naczyń zbliżone do IV i VI grupy surowcowej. Jedynie w 3 jamach wystąpiła wyłącznie ceramika VI grupy surowcowej. W południowo-wschodniej części stanowiska odkryto jamę kształtu prawie prostokątnego / o wymiarach 3,2 x 4,5 m / i o dnie płaskim, wkopanym do głębokości 110 cm od ob. pow. Nad dnem jamy wystąpiła warstwa mocno zbitego i zaglinionego piasku, przesyconego dużą ilością drobnych węgielków drzewnych, polepy oraz połupanych i przepalonych kości. W warstwie tej wystąpiło również kilka ułamków ceramiki wczesnośredniowiecznej I grupy surowcowej. Kształt jamy i charakter wypełniska wskazują, że jest to obiekt o charakterze mieszkalnym / półziemianka ?/.

Omówione wyżej obiekty wczesnośredniowieczne datowane są na okres od poł. wieku IX do 2 poł. X wieku. Nieco młodsze, być może równoczesne z cmentarzyskiem, są 3 jamy zawierające wyłącznie ceramikę VI grupy surowcowej. Wczesnośredniowieczne cmentarzysko szkieletowe na przełomie X/XI wiek zajęło jedynie południową część stanowiska.

Obiekty z materiałem prehistorycznym są bardzo trudne do interpretacji. Niewykluczone, że są to jamy wczesnośredniowieczne, w których zasypisku przypadkowo znalazła się ceramika prehistoryczna. W związku z tym można, jedynie stwierdzić, że na terenie stanowiska uchwytana jest penetracja ludności neolitycznej / kultura ceramiki promienistej i kultura pucharów lejowatych/, wczesnobrązowej i ludności kultury przeworskiej / w okresie późnolateńskiego i późnorzymskiego/. Poza tym, w materiałach ludznych pochodzących ze stanowiska, stwierdzono obecność materiałów krzemianych schyłkowopaleolitycznych i mezolitycznych oraz nielicznych ułamków naczyń związanych z kulturą ceramiki grzebykowo-dołkowej i z kulturą łużycką. Rozmiar i charakter tej penetracji są na razie dość trudne do ustalenia.

Prace wykopaliskowe na Zakrzówku zostały zakończone.

KRUSZA ZAMKOWA, pow. Inowrocław
Stanowisko 4

Katedra Archeologii
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Badania prowadziła dr Aleksandra Cofta-Broniewska oraz mgr Aleksander Kośko i A. Szudrzyński. Finansowały Inowrocławskie Zakłady Sódowe. Pierwszy sezon badań. Osada kultury przeworskiej, gród wczesnośredniowieczny i gródek stożkowaty z XIII w.

W czasie badań weryfikacyjnych stanowisk regionu nadnoteckiego przeprowadzono badania na niewielkim, chociaż silnie zaznaczającym się terenie, wzgórzu leżącym w dolinie cieków wodnych, łączącego Kruszę Zamkową z Kruszwicą. Wzgórze to jest nasypem celowym. Układ stratygraficzny nakazuje wydzielenie dwóch odrębnych pobudowanych na nim obiektów: grodziska wczesnośredniowiecznego z XI/XII wieku oraz średniowiecznego gródka stożkowatego. Pierwszy, założony być może na nieco starszej osadzie otwartej nawarstwiającej się na pozostałość osiedla kultury przeworskiej, był grodem otoczonym wałem drewnianoziemnym oraz głęboką fosą. Na tym to grodzisku najprawdopodobniej w XIII wieku, po uprzednim zniwelowaniu terenu zbudowano mały stożkowaty gródek - strażnicę.

KRUSZA ZAMKOWA, pow. Inowrocław
Stanowisko 13

patrz

okres wpływów rzymskich